

Профілактика наркозалежності як засіб соціального виховання сучасної молоді

Ю. І. Чернецька, канд. пед. наук

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

За останні роки наркоманія стає гострою проблемою для молоді більшості країн світу. Поширюється вживання наркотиків і серед наших співвітчизників. Статистичні дані свідчать, що в Україні офіційно зареєстровано близько 100 тисяч ін'єкційних наркоманів, із яких переважна більшість у віці до 30 років. Звідси виникає протиріччя між збільшенням кількості наркозалежних і відсутності дієвих засобів соціально-педагогічної підтримки та соціального виховання таких осіб.

Одним із головних завдань розвитку суспільства на сучасному етапі є вирішення проблеми наркоманії серед молоді. Засіб соціального виховання потребує впровадження наукового підходу щодо організації профілактики, корекції та реабілітації. Це сприятиме соціально-педагогічній підтримці наркозалежних осіб, а також дозволить запобігти наркотизації молоді.

Проблема профілактики наркоманії стала об'єктом наукових досліджень багатьох науковців у галузі права, соціальної педагогіки, психології, соціології, медицини, зокрема, З. Бабаян, А. Габіані, С. Гарницького, С. Дідковської, А. Личко та інших учених. У педагогічній літературі цьому аспекту приділяли увагу науковці О. Безпалько, І. Богданова, М. Галагузова, І. Зверева, А. Капська, Л. Мардахасєв, С. Пальчевський, С. Харченко, Є. Холостова.

Провідним напрямом соціально-педагогічної роботи з наркозалежними молодими людьми є профілактика, яка може бути первинною, вторинною та третинною.

Первинна профілактика сприяє зниженню попиту на наркотики шляхом формування особистості, стійкої до впливу факторів ризику початку вживання наркотичних засобів.

У ході вторинної профілактики на законодавчому рівні створюються ефективні системи раннього виявлення споживачів наркотиків та надання їм своєчасної допомоги.

В аспекті третинної профілактики наркоманії, що припускає соціальну реабілітацію, ресоціалізацію наркозалежних, одне з найбільш актуальних завдань – створення соціально підтримуючого і розвивального середовища. До такого середовища належать: широкі

мережі спеціалізованих установ (реабілітаційних центрів), терапевтичних співтовариств, груп взаємодопомоги, що надають комплексну психосоціальну допомогу як наркозалежним, так і членам їхніх родин.

Третинна профілактика є переважно медико-соціальною, індивідуальною. Вона спрямована на попередження переходу захворювання в його більш важку форму, наслідків у вигляді стійкої дезадаптації. Таку профілактику часто називають профілактикою певної умови, оскільки вона спрямована на виявлення ранніх стадій наркоманії, на запобігання рецидивів і примусове лікування хронічних випадків (термінальна профілактика). Дуже важливо застосовувати ефективні реабілітаційні заходи. На зазначеному етапі роботи зростає роль професійних соціальних педагогів, психологів, психотерапевтів, соціальних працівників, а також непрофесіоналів-консультантів, членів соціально-підтримуючих груп та співтовариств.

Таким чином, соціально-педагогічна профілактика залежності молоді від наркотичних речовин дозволить запобігти поширенню цього негативного явища. Вона є важливим напрямом соціального виховання, що допоможе зберегти здоров'я нації.